

OBSAH

Oddíl první

MATEMATIKA

(I. N. Bronštejn)

A. Elementární matematika	20
Kapitola 1.1. Tabulky	20
Článek 1.1. Různé konstanty	20
Článek 1.2. Druhé a třetí mocniny a odmocniny, logaritmy, $\pi n_1, \frac{1}{4} \pi n^2$, převrácené hodnoty	21
1.3. Čtvrté a páté mocniny	55
1.4. Převod stupňové míry na obloukovou	56
1.5. Prvky kruhové úseče	57
1.6. Goniometrické funkce	58
1.7. Přirozené logaritmy	62
1.8. Exponenciální a hyperbolické funkce	66
Kapitola 1.2. Algebra	67
Článek 1.9. Vzorce pro násobení a rozklad v činitele.	67
1.10. Početní výkony s mocninami a odmocninami	68
1.11. Rovnice	69
1.12. Aritmetické a geometrické řady	70
1.13. Logaritmy	70
1.14. Kombinatorika	71
Kapitola 1.3. Geometrie	72
Článek 1.15. Vzorce pro rovinné obrazce	72
1.16. Povrchy a objemy mnohostěnů	78
1.17. Povrchy a objemy oblých těles	82
Kapitola 1.4. Goniometrie a trigonometrie	86
Článek 1.18. Goniometrické funkce	86
1.19. Tabulka funkcí nejdůležitějších úhlů	87
1.20. Cyklometrické funkce	88
1.21. Základní goniometrické vzorce	88
1.22. Řešení pravoúhlých trojúhelníků	90
1.23. Sférická trigonometrie	92
B. Vyšší matematika	93
Kapitola 1.5. Vyšší algebra	93
Článek 1.24. Determinanty	93
1.25. Soustava rovnic prvního stupně (lineární rovnice)	93
1.26. Rovnice třetího stupně	94
1.27. Obecné vlastnosti rovnice n -tého stupně	94
1.28. Řešení rovnic n -tého stupně	95
Kapitola 1.6. Analytická geometrie	96
Článek 1.29. Základní vzorce analytické geometrie v rovině	96
1.30. Přímka (v rovině)	98
1.31. Kružnice	102
1.32. Kuželosečky (křivky druhého stupně)	103

1.33.	Jiné křivky	106
1.34.	Základní vzorce z prostorové analytické geometrie	109
1.35.	Rovina a přímka v prostoru	111
1.36.	Plochy druhého stupně	116
1.37.	Šroubovice	119
Kapitola 1.7.	Diferenciální počet	120
Článek 1.38.	Vzorce pro derivování	120
1.39.	Hledání maxima a minima	122
1.40.	Tabulka rozvořů v Maclaurinovu řadu	124
1.41.	Některé vzorce z diferenciálního počtu	126
Kapitola 1.8.	Integrální počet	127
Článek 1.42.	Základní pravidla integrování	127
1.43.	Nejdůležitější substituce	127
1.44.	Tabulka neurčitých integrálů	128
1.45.	Některé určité integrály	142
1.46.	Přibližný výpočet určitých integrálů	143
1.47.	Použití určitých integrálů v geometrii	144
Kapitola 1.9.	Diferenciální rovnice	146
Článek 1.48.	Rovnice prvního řádu	146
1.49.	Rovnice druhého řádu	147
Kapitola 1.10.	Vektorová algebra	148
Článek 1.50.	Početni výkony s vektory	148
1.51.	Některé vzorce vektorové algebry	149

Oddíl druhý

CHEMIE

(S. A. Baljezin)

Článek 2.1.	Mendělejevova periodická tabulka prvků	152
2.2.	Kvalitativní reakce na suché cestě	154
2.3.	Voda	154
2.4.	Roztoky	156
2.5.	Chladicí směsi	159
2.6.	Technické tabulky	160
2.7.	Koroze kovů	163
2.8.	Vliv korozivního prostředí na různé druhy materiálů	166

Oddíl třetí

FYZIKA

(K. P. Jakovlev)

Použitá označení	170	
Kapitola 3.1.	Fyzikální veličiny, jejich rozměry a jednotky	171
Článek 3.1.	Metrická soustava měř a základní soustavy jednotek	171
3.2.	Rozbor rozměrů	176
3.3.	Soustava CGS a přechod od jedné soustavy ke druhé	180
3.4.	Mechanické a akustické veličiny, jejich rozměry a jednotky měření	185

3.5.	Molekulární a tepelné veličiny, jejich rozměry a jednotky měření	193
3.6.	Elektrické a magnetické veličiny, jejich rozměry a jednotky měření	195
3.7.	Fotometrické veličiny a jejich jednotky	200
3.8.	Jednotky používané v atomové a jaderné fyzice	201
3.9.	Často používané fyzikální konstanty	202
Kapitola 3.2.	Základy teorie chyb	204
Článek 3.10.	Chyby soustavné a chyby náhodné	204
3.11.	Chyba střední a průměrná	205
3.12.	Nejpravděpodobnější hodnota měřené veličiny a její chyba	206
3.13.	Určení chyby funkce z chyb argumentů	213
3.14.	Příklady na výpočet chyb výsledků měření	215
3.15.	Určení nejvýhodnějších podmínek měření	218
Kapitola 3.3.	Fyzikální tabulky	220
Článek 3.16.	Obecné vlastnosti těles	220
3.17.	Akustika	303
3.18.	Molekulární jevy a teplota	310
3.19.	Magnetické a elektrické jevy	343
3.20.	Optika	364
3.21.	Struktura atomu a jaderné procesy	375

Oddíl čtvrtý

OBECNÁ MECHANIKA

(G. N. Svěšnikov)

Seznam použitých označení	402
A. Kinematika	403
Kapitola 4.1. Kinematika bodu	403
Článek 4.1. Základní soustavy	403
4.2. Pohybové rovnice bodu a jeho dráha	403
4.3. Rychlost bodu	404
4.4. Plošná rychlost	409
4.5. Zrychlení bodu	409
Kapitola 4.2. Kinematika tuhého tělesa	412
Článek 4.6. Konečná přemístění tuhého tělesa	412
4.7. Obecné vlastnosti rychlostí bodů pohybujícího se tuhého tělesa	413
4.8. Posuvný pohyb	414
4.9. rotační pohyb tuhého tělesa	414
4.10. Sférický pohyb	415
4.11. Eulerovy úhly	416
4.12. Úhlové zrychlení rotujícího tělesa	418
4.13. Zrychlení bodů rotujícího tělesa	418
4.14. Rovinný pohyb tuhého tělesa	419
4.15. Okamžitý střed otáčení — pól	420
4.16. Polodie	421
4.17. Zrychlení bodů rovinného útvaru	422

	4.18. Kružnice obratu (De la Hirova) a kružnice Bressova. Eulerova — Savariho rovnice	423
	4.19. Eliptický pohyb (Kardanův problém)	424
	4.20. Pohyb volného tělesa	425
	4.21. Zrychlení bodů volného tělesa	427
Kapitola	4.3. Pohyb složený	427
Článek	4.22. Unášivý, druhotný a výsledný pohyb	427
	4.23. Věta o rovnoběžníku rychlostí	427
	4.24. Výsledná rychlost při rotaci kolem různoběžných os	428
	4.25. Výsledná rychlost při rotaci kolem rovnoběžných os	428
	4.26. Skládání posuvného a rotačního nebo sférického pohybu	429
	4.27. Skládání rotací kolem mimoběžných os	429
	4.28. Zrychlení bodu při složeném pohybu	430
B. Statika		431
Kapitola	4.4. Statika hmotného bodu	431
Článek	4.29. Síla a její vektor	431
	4.30. Rovnováha soustavy sil procházejících bodem	433
	4.31. Rovnováha bodu na hladké ploše a na hladké křivce	433
	4.32. Moment síly	434
Kapitola	4.5. Statika tuhého tělesa	437
	4.33. Vlastnosti vnějších sil působících na tuhé těleso	437
	4.34. Síly procházející jedním bodem	438
	4.35. Silové dvojice	439
	4.36. Nahrazení soustavy sil v daném bodě	441
	4.37. Invarianty transformací	442
	4.38. Centrální osa	443
	4.39. Nutné podmínky rovnováhy tělesa	444
	4.40. Rovinná soustava sil	446
	4.41. Grafické nahrazení rovinné soustavy sil	449
	4.42. Rovnoběžné síly	451
	4.43. Těžiště	458
	4.44. Rovnováha těžkého tělesa ležícího na hladké vodo- rovné rovině	458
	4.45. Viriál	458
C. Dynamika		459
Kapitola	4.6. Základní pojmy dynamiky hmotného bodu	459
	4.46. Setrvačné souřadné soustavy	459
	4.47. Hmota hmotné částice	459
	4.48. Princip nezávislého působení sil	460
	4.49. Doplnkové síly	460
	4.50. Diferenciální rovnice pohybu izolovaného bodu	460
	4.51. Pohyb těžkého bodu	462
	4.52. Centrální síly	463
	4.53. Volný pád bodu se zřetelem k otáčení Země	463
	4.54. Přímočarý pohyb bodu	464
	4.55. Svislý pád bodu při odporu úměrném čtverci rychlosti	464
	4.56. Přímočaré kmity bodu pod vlivem konzervativních sil	464
	4.57. Harmonické kmity bodu	465
	4.58. Tlumené kmity	466
	4.59. Kmity při působení (Coulombova) tření	467
	4.60. Pohyb bodu po hladké křivce	468

	4.61. Matematické kyvadlo	468
	4.62. Relativní pohyb bodu po dané pohybuující se hladké křivce	471
	4.63. Pohyb bodu po (dané) hladké ploše	471
	4.64. Sférické kyvadlo	472
Kapitola	4.7. Obecná dynamika soustav	473
Článek	4.65. Mechanická soustava a její vnitřní síly	473
	4.66. Hmotný střed	474
	4.67. Věta o pohybu hmotného středu	475
	4.68. Hybnost	476
	4.69. Rovnice Meščerského pro pohyb rakety	477
	4.70. Moment hybnosti (impulsmoment)	478
	4.71. Impulsmoment soustavy	479
	4.72. Elementární práce síly	481
	4.73. Silové pole	481
	4.74. Kinetická energie bodu	483
	4.75. Kinetická energie soustavy	485
	4.76. Konservativní soustavy	487
Kapitola	4.8. Dynamika tuhého tělesa	488
Článek	4.77. Moment setrvačnosti tělesa	488
	4.78. Elipsoid setrvačnosti a tenzor momentů setrvačnosti	490
	4.79. Impulsmoment tělesa	496
	4.80. Diferenciální rovnice otáčení tělesa kolem nehybné osy	497
	4.81. Reakce ložisek rotujícího tělesa	497
	4.82. Fyzikální kyvadlo	499
	4.83. Torzní kmity	500
	4.84. Rovinný pohyb tělesa	501
	4.85. Součet elementárních prací sil, působících v bodech tuhého tělesa	501
	4.86. Kinetická energie tuhého tělesa	503
	4.87. Eulerovy rovnice sférického pohybu tělesa	504
	4.88. Pohybové rovnice volného tělesa	505
	4.89. Otáčení gyroskopu	505
	4.90. Regulární precese gyroskopu	506
Kapitola	4.9. Analytická statika	507
Článek	4.91. Vazby a virtuální posunutí	507
	4.92. Obecné souřadnice soustavy	508
	4.93. Virtuální práce a obecné síly	510
	4.94. Obecný potenciál	511
	4.95. Dokonalé vazby a princip virtuálních prací	512
	4.96. Lagrangeovy multiplikátory	512
	4.97. Rovnice rovnováhy. Holonomní soustavy v obecných souřadnicích	513
Kapitola	4.10. D'Alambertův princip	514
Článek	4.98. Setrvačná síla	514
	4.99. Kinetostatická metoda	515
	4.100. Obecné pohybové rovnice soustavy s ideálními vazbami	516
Kapitola	4.11. Diferenciální rovnice pohybu holonomních soustav	517
Článek	4.101. Lagrangeovy rovnice prvního druhu	517
Článek	4.102. Obecné rychlosti	517

	4.103. Kinetická energie v obecných rychlostech	519
	4.104. Součet virtuálních prací setrvačných sil	520
	4.105. Langrangeovy rovnice druhého druhu	521
	4.106. Integrál energie	523
	4.107. Obecné (zobecněné) impulsy	523
	4.108. Kanonické rovnice	524
Kapitola	4.12 Malé kmity soustavy	524
Článek	4.109. Stabilní rovnováha	524
	4.110. Přibližné výrazy pro kinetickou a potenciální energii při malých kmitech	525
	4.111. Volné malé kmity soustav s jedním stupněm volnosti	526
	4.112. Malé vlastní kmity soustavy se dvěma stupni volnosti	528
	4.113. Tlumené kmity soustav s jedním stupněm volnosti	529
	4.114. Vynucené tlumené kmity	531
	4.115. Netlumené vynucené kmity bez tlumení	535
Kapitola	4.13. Ráz těles	536
Článek	4.116. Okamžitý impuls	536
	4.117. Ráz hmotného bodu s nepohyblivou hladkou plochou	538
	4.118. Přímý centrální ráz dvou těles	539
	4.119. Působení rázu na těleso otáčející se kolem nepohyblivé osy	540
	4.120. Změna kinetické energie při rázu vzniklém připojením trvalých ideálních vazeb	540
	4.121. Změna kinetické energie při přímém centrálním rázu těles	541

Oddíl pátý

PRUŽNOST A PEVNOST

	Seznam použitých označení	544
Kapitola	5.1. Všeobecné poznatky o napětích a deformacích	546
Článek	5.1. Napjatost	546
	5.2. Deformace	549
	5.3. Hookův zákon	550
	5.4. Teorie pevnosti	552
	5.5. Koncentrace napětí a dynamické pevnosti	554
	5.6. Vnitřní síly prutů a desek	557
Kapitola	5.2. Pruty namáhané tahem a tlakem	557
Článek	5.7. Základní vzorce	557
	5.8. Pracovní diagram. Mechanické charakteristiky	558
	5.9. Dovolená napětí. Bezpečnost. Způsoby výpočtu	561
	5.10. Vliv vlastní váhy	570
	5.11. Staticky neurčitě úlohy	572
	5.12. Výpočet teplotních vlivů	572
	5.13. Napětí a deformace v obecných směrech	573
	5.14. Tenkostěnné rotační skořepiny	574
	5.15. Prutové soustavy	575

Kapitola 5.3. Smyk a stříh	579
Článek 5.16. Obecné vztahy	579
5.17. Nýtované spoje	580
5.18. Svařované spoje	581
5.19. Vrubový spoj	581
Kapitola 5.4. Kroucení	582
Článek 5.20. Vzorce pro výpočet různých profilů	582
5.21. Volný a stísněný krut tenkých otevřených profilů	584
5.22. Výpočet hřídele. Průběhy M_K	585
Kapitola 5.5. Ohyb	588
Článek 5.23. Základní vztahy	588
5.24. Geometrické charakteristiky průřezů	590
5.25. Vzorce a tabulkové hodnoty momentů setrvačnosti a odporu	602
5.26. Řešení přímých nosníků	607
5.27. Nosníky proměnlivého průřezu	613
5.28. Staticky neurčité nosníky	618
5.29. Nosníky na pružném podkladě	624
5.30. Jednoduché rovinné rámy	629
5.31. Křivé pruty	633
5.32. Výpočty nosníků	637
Kapitola 5.6. Desky	641
Článek 5.33. Obdélníkové desky	641
5.34. Kruhové a eliptické desky	645
Kapitola 5.7. Stabilita vzpěr	646
Článek 5.35. Obecné řešení přímých prutů	646
5.36. Vzpěrný ohyb prutů proměnného průřezu	651
5.37. Příhradové podpěry pružně uložené	653
5.38. Kruhové prstence a oblouky	655
5.39. Desky a skořepiny	656
Kapitola 5.8. Složené namáhání	657
Článek 5.40. Šikmý ohyb a excentrický tlak	657
5.41. Kombinace krutu a ohybu	660
Kapitola 5.9. Pružiny	661
Článek 5.42. Válcová pružina	661
5.43. Pružiny kónické	661
Kapitola 5.10. Tlustostěnné nádoby	661
Článek 5.44. Výpočty v pružném stavu	661
5.45. Výpočty plastického a pružně plastického stavu	663
Kapitola 5.11. Dynamická namáhání	663
Článek 5.46. Kmitání soustav s jedním stupněm volnosti	663
5.47. Kmitání soustav s n stupni volnosti	666
5.48. Ráz	667

TEORIE MECHANISMŮ

(V. A. Zinovjev)

Seznam použitých označení	669
Kapitola 6.1. Konstrukce mechanismů	674
Článek 6.1. Mechanismus. Kinematické dvojice. Kinematický řetězec	674
6.2. Konstrukční vlastnosti rovinných mechanismů. Vytváření rovinných mechanismů podle Assura	677
Kapitola 6.2. Kinematické řešení rovinných mechanismů	680
Článek 6.3. Určení polohy mechanismů	680
6.4. Řešení úlohy o rychlostech a zrychleních	682
Kapitola 6.3. Kinematické řešení třecích mechanismů a mechanismů s ozubenými koly	687
Článek 6.5. Základní třecí mechanismy a mechanismy s ozubenými koly	687
6.6. Diferenciální a planetové mechanismy	690
Kapitola 6.4. Kinematické řešení rovinných vačkových a maltézských mechanismů	692
Článek 6.7. Trojčlenné vačkové mechanismy	692
6.8. Kinematické řešení vačkových mechanismů	693
6.9. Maltézské mechanismy	696
Kapitola 6.5. Kinematické řešení některých prostorových mechanismů	697
Článek 6.10. Základní závislost analytické geometrie	697
6.11. Klikový mechanismus	698
6.12. Klikově vahadlový mechanismus	701
Kapitola 6.6. Teorie ozubeného spojení (záběru)	702
Článek 6.13. Sestrojení hledaného profilu sdruženého s profilem daným	702
6.14. Evolventní ozubení	704
6.15. Záběr hřebenu s ozubeným kolem	706
6.16. Záběr kol spojených s jedním a týmž tvořícím obrysem	709
6.17. Ozubené záběry se šikmými zuby	712
6.17a. Ozubený záběr M. L. Novikova	714
6.18. Kuželový ozubený záběr	716
6.19. Šnekový záběr	717
Kapitola 6.7. Síly působící na mechanismus	718
Článek 6.20. Hnačí síly a síly provozních odporů	718
6.21. Tření	720
6.22. Setrvačné síly	721
Kapitola 6.8. Vyšetřování pohybu strojů a mechanismů	723
Článek 6.23. Redukování sil a hmot	723
6.24. Diferenciální pohybová rovnice základního členu	724
6.25. Omezení periodického kolísání rychlosti stroje	728

6.26. Regulace neperiodického kolísání rychlosti stroje (mechanismu)	732
Kapitola 6.9. Pohyb mechanismů působením vnějších sil	734
Článek 6.27. Kinematické dvojice	734
6.28. Třecí mechanismus	740
6.29. Mechanismy s ozubenými koly	742
6.30. Rovinné mechanismy s nižšími dvojicemi	750
6.31. Vačkové mechanismy	754
Kapitola 6.10. Vyvažování mechanismů (1)	756
Článek 6.32. Vyvažování rotujících se členů	756
6.33. Vyvažování mechanismů na základě	759
Kapitola 6.11. Projektování mechanismů	761
Článek 6.34. Základní úlohy navrhování mechanismů.	761
6.35. Třecí mechanismy a mechanismy s ozubenými koly	762
6.36. Řemenové převody (14).	768
6.37. Mechanismy s maltézským křížem	769
6.38. Vačkové mechanismy	771
6.39. Mechanismy s nižšími dvojicemi	775

DODATKY

Některé nemetrické soustavy měř	783

